

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет економічних наук

Кафедра управління земельними ресурсами

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Котляр Ю.В.

“ ” _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗЕМЛЕУСТРОЇ

Спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»

Розробник

Олена ЛАЗАРЄВА

Завідувач кафедри розробника

Лев ПЕРОВИЧ

Завідувач кафедри спеціальності

Лев ПЕРОВИЧ

Гарант освітньої програми

Олена ЛАЗАРЄВА

Декан факультету

Світлана БЕЛІНСЬКА

Начальник НМВ

Сергій ШКІРЧАК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Інноваційно-інвестиційна діяльність у землеустрої	
Галузь знань	19 «Архітектура та будівництво»	
Спеціальність	193 «Геодезія та землеустрій»	
Спеціалізація (якщо є)	-	
Освітня програма	Освітньо-професійна програма «Геодезія та землеустрій» першого рівня вищої освіти.	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)	
Статус дисципліни	Вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки	
Курс навчання	III	
Навчальний рік	2024-2025	
Номер семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	7	-
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	7 кредитів / 210 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	– лекції – 45; – групові заняття 60; – самостійної роботи – 105 год.	
Відсоток аудиторного навантаження	50 %	
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю	Контрольні роботи	
Форма підсумкового контролю	Екзамен	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: дати майбутнім фахівцям із геодезії землеустрою знання суті та механізму управління інноваційно-інвестиційними процесами суб'єктами господарювання.

Завдання:

- сформувати теоретичну та методологічну базу, необхідну для вільного використання інвестиційних інструментів у землеустрої;
- виробити вміння оцінювати й аналізувати інвестиційну політику, інвестиційні портфелі та інвестиційні проекти;
- навчити обґрунтовувати доцільність процесу інвестування;
- навчитись розробляти інвестиційні проекти землеустрою;

- дослідити механізм державного регулювання інвестиційної діяльності.

Дисципліна «Інноваційно-інвестиційна діяльність у землеустрої» відноситься до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки.

Передумови вивчення дисципліни: навчальні дисципліни, які мають бути вивчені студентами раніше: землеустрій, державний земельний кадастр, землевпорядне проектування, економічна теорія.

Очікувані результати навчання: формулювання результатів навчання базується на результатах навчання, визначених освітньою програмою (програмних результатах навчання) спеціальності 076 «Геодезія та землеустрій».

В результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- механізм функціонування інвестиційного ринку та інвестиційного менеджменту в земельній сфері;
- правила розробки ефективних напрямків інвестиційної діяльності підприємства з урахуванням його економічної стратегії;
- сучасні методи фінансування інвестиційних проектів і залучення інвестицій;
- основні принципи розробки бізнес-планів реальних інвестиційних проектів землеустрою.

має вміти:

- враховувати зміну вартості грошей у часі, інфляцію, ризик при виконання фінансових розрахунків;
- визначати потребу в інвестиційних ресурсах проектів землеустрою;
- оцінювати інвестиційні якості окремих реальних об'єктів інвестування та цінних паперів;
- скласти проектно-кошторисну документацію.

Програмні компетенції
(Інноваційно-інвестиційна діяльність у землеустрої – ВПП 4, БАК)
СК8, РН4, РН14)

- *спеціальні (фахові компетентності):*

- 1) СК 8 – здатність здійснювати професійну діяльність у сфері геодезії та землеустрою з урахуванням вимог професійної і цивільної безпеки, охорони праці, соціальних, історико-культурних, екологічних, етичних, економічних аспектів.

- *програмні результати навчання*

- 1) РН 4 – знати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузей;
- 2) РН 14 – планувати складну професійну діяльність, розробляти і реалізовувати проєкти у сфері геодезії та землеустрою за умов ресурсних та інших обмежень.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Загальний обсяг
1	Теоретичні основи інвестицій та інвестиційної діяльності	2	6	11	19
2	Інноваційна форма інвестицій	4	6	11	21
3	Обґрунтування доцільності інвестування	4	6	11	21
4	Сутність, властивості й етапи інвестиційного проекту	6	6	11	23
5	Бюджетування та аналіз грошових потоків інвестиційного проекту	6	6	11	23
6	Інвестиційний ризик	6	6	11	23
7	Оцінка і аналіз інвестиційного проекту	4	8	11	25
8	Розробка інвестиційних проектів землеустрою	8	10	17	33
9	Державне регулювання інвестиційної діяльності	5	6	11	22
	Всього за курсом	45	60	105	210

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Теоретичні основи інвестицій та інвестиційної діяльності (2 год) 1) Предмет, зміст, завдання курсу «Інноваційно-інвестиційна діяльність у землеустрої». 2) Економічна суть та класифікація інвестицій. 3) Суб'єкти і об'єкти інвестиційної діяльності. 4) Інвестиційні ресурси: суть, специфіка та джерела формування. 5) Інвестиційний ринок та його інфраструктура.
2	Тема 2. Інноваційні форми інвестицій (2 год) Блок А 1) Економічна сутність інновацій та інноваційного процесу 2) Об'єкти інноваційної діяльності 3) Суб'єкти інноваційної діяльності.
3	Тема 2. Інноваційні форми інвестицій (2 год) Блок Б 1) Методи оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства 2) Фінансова підтримка інноваційної діяльності
4	Тема 3. Обґрунтування доцільності інвестування (2 год) Блок А 1) Сутність та види інвестиційних ризиків 2) Способи оцінки ризиків. 3) Способи запобігання або зменшення ризиків
5	Тема 3. Обґрунтування доцільності інвестування (2 год) Блок Б 1) Інвестиційні стратегії. 2) Основні етапи розробки стратегії управління реальними та фінансовими інвестиціями. 3) Інвестиційна привабливість.
6	Тема 4. Сутність, властивості й етапи інвестиційного проекту (2 год) Блок А 1) Підготовка інвестиційного проекту. 2) Властивості інноваційно-інвестиційного проекту.
7	Тема 4. Сутність, властивості й етапи інвестиційного проекту (2 год) Блок Б 1) Етапи підготовки інвестиційного проекту. 2) Критерії прийняття рішень по інвестиційним проектам. 3) Правила прийняття рішень по інвестиційним проектам.
8	Тема 4. Сутність, властивості й етапи інвестиційного проекту (2 год) Блок В

	<p>1) Аналіз ефективності інвестицій.</p> <p>2) Правила прийняття інвестиційних рішень.</p>
9	<p>Тема 5. Бюджетування та аналіз грошових потоків інвестиційного проекту (2 год)</p> <p>Блок А</p> <p>1) Бюджетування як складова інвестиційного аналізу.</p> <p>2) Прогнозування фінансових результатів інвестиційного проекту.</p> <p>3) Етапи інвестиційного проекту.</p>
10	<p>Тема 5. Бюджетування та аналіз грошових потоків інвестиційного проекту (2 год)</p> <p>Блок Б</p> <p>1) Аналіз грошових потоків інвестиційного проекту.</p> <p>2) Ефективність грошових потоків інвестиційного проекту.</p>
11	<p>Тема 5. Бюджетування та аналіз грошових потоків інвестиційного проекту (2 год)</p> <p>Блок В</p> <p>1) Оцінка фінансової спроможності проекту.</p> <p>2) Формування прогнозних показників для оцінки участі в проекті.</p>
12	<p>Тема 6. Інвестиційний ризик (2 год)</p> <p>Блок А</p> <p>1) Бюджетування як складова методології інвестиційного аналізу.</p>
13	<p>Тема 6. Інвестиційний ризик (2 год)</p> <p>Блок Б</p> <p>1) Розробка інвестиційного проекту.</p> <p>2) Оптимізація схеми фінансування проекту.</p>
14	<p>Тема 6. Інвестиційний ризик (2 год)</p> <p>Блок В</p> <p>1) Формування прогнозних показників для оцінки ефективності участі в проекті.</p> <p>2) Оцінка прогнозних показників для оцінки ефективності участі в проєктів.</p>
15	<p>Тема 7. Оцінка і аналіз інвестиційного проекту (2 год)</p> <p>Блок А</p> <p>1) Визначення інвестиційної цінності проєктів землеустрою.</p> <p>2) Обчислення граничних витрат як альтернативної вартості продукції проекту землеустрою.</p> <p>3) Здійснення аналізу проекту землеустрою на основі дослідження грошового потоку за проєктом.</p>
16	<p>Тема 7. Оцінка і аналіз інвестиційного проекту (2 год)</p> <p>Блок Б</p> <p>1) Урахування інфляції в інвестиційному аналізі.</p> <p>2) Прийняття проєктних рішень за різними інфляційними сценаріями.</p>
18	<p>Тема 8. Розробка інвестиційних проєктів землеустрою (2 год).</p> <p>Блок А</p>

	<p>1) Бізнес-план інноваційно-інвестиційного проекту землеустрою.</p> <p>2) Структура бізнес- плану.</p>
19	<p>Тема 8. Розробка інвестиційних проектів землеустрою (2 год).</p> <p>Блок Б</p> <p>1) Вимоги кредиторів й інвесторів до змісту бізнес планів.</p> <p>2) Експертиза бізнес-плану.</p>
20	<p>Тема 8. Розробка інвестиційних проектів землеустрою (2 год)</p> <p>Блок В</p> <p>1) Зміст основних розділів інвестиційного проекту землеустрою.</p> <p>2) Техніко-економічна експертиза проекту землеустрою.</p>
	<p>Тема 8. Розробка інвестиційних проектів землеустрою (2 год)</p> <p>Блок Г</p> <p>1) Економічна привабливість проекту землеустрою.</p>
21	<p>Тема 9. Державне регулювання інвестиційної діяльності (2 год)</p> <p>Блок А</p> <p>1) Державна інвестиційна політика, її сутність, принципи та складові.</p> <p>2) Цілі і завдання інвестиційної політики.</p> <p>3) Основні принципи державного регулювання інвестиційних процесів.</p>
22	<p>Тема 9. Державне регулювання інвестиційної діяльності (2 год)</p> <p>Блок Б</p> <p>1) Органи державного регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні.</p> <p>2) Форми державного регулювання інвестиційної діяльності.</p>
23	<p>Тема 9. Державне регулювання інвестиційної діяльності (1 год)</p> <p>Блок В</p> <p>1) Класифікація засобів державного регулювання інвестиційної діяльності.</p> <p>2) Закордонний досвід здійснення інноваційно-інвестиційних проектів у сфері землеустрою.</p>

4.2. План практичних (семінарських) занять

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Теоретичні основи інвестицій та інвестиційної діяльності (2 год)</p> <p>Блок А</p> <p>1) Предмет курсу «Інноваційно-інвестиційна діяльність у землеустрої».</p> <p>2) Функції курсу «Інноваційно-інвестиційна діяльність у землеустрої».</p>
	<p>Тема 1. Теоретичні основи інвестицій та інвестиційної діяльності (2 год)</p> <p>Блок Б</p> <p>1) Визначення поняття «інвестиції».</p>

	2) Класифікація інвестицій.
	Тема 1. Теоретичні основи інвестицій та інвестиційної діяльності (2 год) Блок В 1) Інвестиційний ринок. 2) Інвестиційний клімат держави.
4	Тема 3. Обґрунтування доцільності інвестування (2 год) Блок А 1) Сутність інвестиційного ризику. 2) Класифікація та види інвестиційних ризиків. 3) Зовнішні та внутрішні інвестиційні ризики.
	Тема 3. Обґрунтування доцільності інвестування (2 год) Блок Б 1) Ризики за сферами прояву. 2) Ризики за формами інвестування. 3) Ризики за джерелами виникнення.
	Тема 3. Обґрунтування доцільності інвестування (2 год) Блок В 1) Чинники, що призводять до зменшення ризику. 2) Способи зменшення інвестиційних ризиків.
6	Тема 4. Сутність, властивості та етапи інвестиційного проекту (2 год) Блок А 1) Підготовка інвестиційного проекту. 2) Властивості інноваційно-інвестиційного проекту. 3) Стадії інвестиційного проекту.
	Тема 4. Сутність, властивості та етапи інвестиційного проекту (2 год) Блок Б 1) Сценарій інвестиційного проекту. 2) Вибір конкретного критерію для висновку про ефективність проекту. 3) Методи оцінки ефективності інвестицій.
	Тема 4. Сутність, властивості та етапи інвестиційного проекту (2 год) Блок В 1) Критерії відбору інвестиційних проектів. 2) Правила використання критеріїв по інвестиційним проектам. 3) Правила прийняття рішень по інвестиційним проектам.
7	Тема 5. Бюджетування та аналіз грошових потоків інвестиційного проекту (2 год) Блок А 1) Бюджетування грошових потоків інвестиційного проекту. 2) Види бюджетів від операційної діяльності. 3) Основні завдання бюджетів операційної діяльності.

	<p>Тема 5. Бюджетування та аналіз грошових потоків інвестиційного проекту (2 год)</p> <p>Блок Б</p> <p>1) Використання грошових потоків в інвестиційному аналізі. 2) Показник Cash-flow. 3) Два основні методи розрахунку Cash-flow від операційної діяльності (прямий та непрямий метод).</p>
	<p>Тема 5. Бюджетування та аналіз грошових потоків інвестиційного проекту (2 год)</p> <p>Блок В</p> <p>1) Фактори, які впливають на формування грошових потоків підприємства. 2) Оцінка впливу проекту на стан підприємства.</p>
8	<p>Тема 6. Інвестиційний ризик (2 год)</p> <p>Блок А</p> <p>1) Сутність та види інвестиційних ризиків. 3) Зовнішні та внутрішні інвестиційні ризики.</p>
	<p>Тема 6. Інвестиційний ризик (2 год)</p> <p>Блок Б</p> <p>1) Потенційні джерела внутрішнього ризику. 2) Класифікація інвестиційних ризиків.</p>
	<p>Тема 6. Інвестиційний ризик (2 год)</p> <p>Блок В</p> <p>1) Методи визначення інвестиційних ризиків. 2) Способи зменшення інвестиційних ризиків.</p>
10	<p>Тема 7. Оцінка і аналіз інвестиційного проекту (2 год)</p> <p>Блок А</p> <p>1) Аналіз інвестиційного проекту. 2) Критерії ефективності діяльності замовника.</p>
11	<p>Тема 7. Оцінка і аналіз інвестиційного проекту (2 год)</p> <p>Блок Б</p> <p>1) Розгляд та оцінка інвестиційного проекту. 2) Поглиблений аналіз .</p>
13	<p>Тема 8. Розробка інвестиційних проектів землеустрою (2 год)</p> <p>Блок А</p> <p>1) Бізнес-план інноваційно-інвестиційного проекту землеустрою. 2) Структура бізнес- плану.</p>
	<p>Тема 8. Розробка інвестиційних проектів землеустрою (2 год)</p> <p>Блок Б</p> <p>1) Вимоги кредиторів й інвесторів до змісту бізнес планів. 2) Експертиза бізнес-плану.</p>
	<p>Тема 8. Розробка інвестиційних проектів землеустрою (2 год)</p> <p>Блок В</p> <p>1) Зміст основних розділів інвестиційного проекту землеустрою.</p>

	2) Техніко-економічна експертиза проекту землеустрою. 3) Економічна привабливість проекту землеустрою.
	Тема 9. Державне регулювання інвестиційної діяльності (2 год) Блок А 1) Об'єктивні підстави державного регулювання інвестиційної діяльності. 2) Державна інвестиційна політика, її сутність, принципи та складові
	Тема 9. Державне регулювання інвестиційної діяльності (2 год) Блок Б 1) Органи державного регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні. 2) Форми державного регулювання інвестиційної діяльності.
	Тема 9. Державне регулювання інвестиційної діяльності (2 год) Блок В 1) Класифікація засобів державного регулювання інвестиційної діяльності. 2) Закордонний досвід здійснення інноваційно-інвестиційних проектів у сфері землеустрою

Приклад практичної задачі до теми 3

Виберіть одне із готових (або запропонуйте свою) пропозицію для вирішення екологічних проблем і заповніть таблицю.

Можливі шляхи вирішення: 1. введення місцевого податку; 2. особиста відповідальність порушника і стягування штрафів; 3. екологічна освіта і виховання; 4. свої пропозиції.

Таблиця

Екологічні проблеми

№ п/п	Екологічні проблеми	Пропозиції із вирішення
1.	Забруднення атмосферного повітря а) автотранспортом; б) промисловими підприємствами	
2.	Забруднення поверхневих водойм стічними водами промислових підприємств	
3.	Засмічення дворів і вулиць	

4.3. Завдання для самостійної роботи

Питання для обговорення

1. Інноваційно-інвестиційні процеси у землеустрої.
2. Управління інноваційно-орієнтованим землекористуванням.
3. Удосконалення системи управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств у сфері землеустрою.
4. Просторовий розвиток територій.
5. Інноваційно-інвестиційна діяльність в АПК.
6. Управління інноваційною діяльністю підприємств.
7. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування.
8. Фінансова діяльність підприємств.
9. Кредитування підприємств.
10. Сутність, завдання та методи фінансового планування.
11. Показники стану і використання основних фондів.
12. Основи організації оборотних коштів.
13. Економічна сутність прибутку та його види.
14. Фактори, що формують прибуток.
15. Види грошових надходжень.
16. Сутність і методи обчислення рентабельності.
17. Економічна сутність та класифікація інвестицій.
18. Суб'єкти і об'єкти інвестиційної діяльності.
19. Інвестиційний ринок та його інфраструктура.
20. Роль держави у стимулюванні інвестиційної діяльності.
21. Планування інвестиційної діяльності підприємства.
22. Розробка та реалізація інвестиційної стратегії.
23. Аналіз інвестиційної діяльності.
24. Інвестиційні ризики та основні методи їх дослідження.
25. Поняття інвестиційної привабливості.
26. Міжнародна інвестиційна діяльність та її чинники.
27. Інвестиційний проект – його зміст, форми, порядок розробки.
28. Бізнес-план інвестиційного проекту.
29. Методи оцінки економічної ефективності інвестицій.
30. Аналіз фінансового стану підприємства з метою оцінки інвестиційних можливостей.

Приклад відповіді на питання 1:

Інноваційно-інвестиційні процеси у землеустрої

Класифікація інноваційних процесів у сфері землеустрою і землевпорядкування передбачає поділ таких процесів не тільки на технічні, організаційні та соціально-економічні, як загалом прийнято, а й на екологічні та інституціональні.

Екологічні нововведення охоплюють процеси екологізації землекористування і виробництва, сталого (збалансованого) розвитку територій, землекористування тощо.

Інституціональні нововведення охоплюють процеси економічних, екологічних, правових, зокрема землевпорядних, відносин прав власності, удосконалення контрактних (договірних), трансакційних відносин і поведінки людей у процесі управління наукою і виробництвом.

Науково-інноваційна діяльність є об'єктом економічного дослідження і економічною категорією, що відображає найбільш істотні та закономірні зв'язки.

До основних категорій науково-інноваційної діяльності належать: науково-інтелектуальний потенціал (ресурси), інноваційна інфраструктура, інноваційний проєкт, інновація, інтелектуальна власність, наукові методи та конкурентоспроможність.

Визначення пріоритетів науково-інноваційної діяльності у сфері землеустрою, як частини соціально-економічного середовища країни, не можливе без вирішення двох першочергових завдань управління:

1) однозначної і повної ідентифікації об'єкта управління (інновації у сфері землеустрою та розвитку землекористування);

2) створення системи індикаторів, оціночних показників і способів їх визначення, як основи отримання інформації для прийняття обґрунтованих рішень у сфері державної інноваційної політики, та розроблення інноваційних стратегій галузі земельних відносин та галузі організації використання і охорони земель.

У формуванні інноваційної системи виділяють три типи напрямів потоків у землеустрої і землевпорядкуванні:

– взаємодія між науковими установами, органами управління земельними ресурсами та землевпорядними підприємствами (спільна дослідницька діяльність, публічно-приватне партнерство, технічне співробітництво);

– взаємодія між землевпорядними підприємствами, університетами, де є землевпорядні факультети, та державними науковими установами, які ведуть дослідження у галузі земельних відносин і галузі використання та охорони земель (спільна дослідницька діяльність, практичні розробки);

– поширення технологій у сфері землеустрою та землекористування (дифузія інновацій).

Тема аналітичних робіт

1. Інструменти економічного стимулювання раціонального землекористування.
2. Інноваційний характер розвитку сучасного землеустрою.
3. Принципи, на яких ґрунтуються методологічні та організаційні питання схем землеустрою.
4. Нормативно-правове забезпечення регулювання інвестиційної діяльності.
5. Інвестиційні можливості землевпорядних підприємств.
6. Інноваційно-інвестиційні механізми розвитку землекористування.
7. Формування інвестиційної привабливості у системі землекористування.
8. Оцінка інвестиційної привабливості земель.
9. Напрями підвищення інвестиційної привабливості землекористування.
10. Удосконалення методики оцінки інвестиційної привабливості земель.
11. Науково-методичні підходи до формування інвестиційних платформ на землях сільськогосподарського призначення.
12. Просторовий розвиток територій.
13. «Зелені» інвестиції у сталому розвитку.
14. Основні принципи оцінки інвестиційних проектів.
15. Управління ризиками інвестиційних проектів.
16. Інноваційно-інвестиційні процеси у землекористування.
17. Реалізація інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств.
18. Прогнозування інноваційних потоків підприємств.
19. Механізм інвестиційного забезпечення землекористування.
20. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку землекористування.

Приклад відповіді на першу аналітичну роботу:

Інструменти економічного стимулювання раціонального землекористування

Під економічним стимулюванням раціонального використання та охорони земель потрібно розуміти такі дії особи, які не шкодять

раціональному використанню родючого шару ґрунту та поновлюють якість земель. У свою чергу дії особи, які призводять до покращення родючості земель повинні економічно стимулюватися державою

Економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель, спрямоване на підвищення зацікавленості власників землі і землекористувачів, у тому числі орендарів, у збереженні та відтворенні родючості ґрунтів, на захист земель від негативних наслідків виробничої діяльності

Види стимулювання

Держава здійснює економічне стимулювання заходів щодо охорони та використання земель і підвищення родючості ґрунтів землевласниками та землекористувачами шляхом:

- надання податкових і кредитних пільг фізичним і юридичним особам, які здійснюють за власні кошти заходи щодо захисту земель від ерозії, підвищення родючості ґрунтів та інші заходи, передбачені загальнодержавними і регіональними програмами у галузі використання та охорони земель;

- звільнення землевласників і землекористувачів від плати за землю, за земельні ділянки, на яких виконуються роботи з лісорозведення, з меліорації, рекультивації, консервації земель та інші роботи щодо охорони земель на період тимчасової консервації, будівництва та сільськогосподарського освоєння земель відповідно до затвердженої документації із землеустрою;

- компенсування суб'єктам господарювання недоодержаної частки доходу внаслідок консервації деградованих, малопродуктивних, а також техногенно забруднених земель, інших заходів з покращення екологічного стану земель;

- застосування прискореної амортизації основних фондів землеохоронного і природоохоронного призначення.

Компенсація витрат, понесених землевласниками та землекористувачами на покращення екологічного стану земель та підвищення родючості ґрунтів, провадиться за рахунок коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів відповідно до загальнодержавних і регіональних програм у галузі охорони земель.

Підставою для розгляду питання про економічне стимулювання заходів щодо використання та охорони земель і підвищення родючості ґрунтів є заява чи клопотання землевласників і землекористувачів до органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування, які здійснюють регулювання у сфері охорони земель, за місцезнаходженням земельної ділянки.

До заяви чи клопотання додається висновок центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, про покращення екологічного стану земель і підвищення родючості ґрунтів згідно з даними агрохімічного паспорту земельної ділянки.

Порядок економічного стимулювання заходів щодо використання та охорони земель і підвищення родючості ґрунтів встановлює Кабінет Міністрів України.

Страховання – одна з форм охорони майнових й особистих інтересів застрахованих, які сплачують внески (премії) до страхових організацій і дістають відшкодування втрат, що виникають у наслідок стихійного лиха і нещасних випадків (страхування від недуг, страхування від вогню (пожеж), крадіжок, страхування життя та ін.).

Платежі (збори) - це грошові чи інші блага, що економічний суб'єкт сплачує за використувані ресурси (включаючи асиміляційний потенціал), і за можливість здійснення господарської діяльності.

Податки - це встановлені вищим органом законодавчої влади обов'язкові платежі, які сплачують фізичні та юридичні особи до бюджету у розмірах і термінах, передбачених законодавством.

Мита - непрямий податок, різновид митних платежів, який накладається на товари, що переміщуються через митний кордон, тобто ввіз/вивіз чи транзит.

Субсидії (дотації) - фінансова або інша підтримка державними органами виробництва, переробки, продажу, транспортування, експорту, споживання товару, завдяки якій суб'єкт господарсько-правових відносин країни експорту одержує пільги (прибутки).

Гранти - це кошти, що надаються на безповоротній основі некомерційним організаціям або фізичним особам на реалізацію соціальних проектів, благодійних програм, на проведення досліджень, навчання, на інші суспільно корисні цілі з наступним звітом про їх використання та результати зміни ситуації.

Кредити - це позика у грошовій або натуральній формі, яка надається на умовах повернення із сплатою відсотків за користування однією юридичною чи фізичною особою іншої.

Амортизація - це систематичний розподіл вартості необоротних активів, що амортизується (первісна мінус ліквідаційна вартість) упродовж строку їх корисного використання (експлуатації).

Премії - одна з форм заохочення успіхів, досягнутих в праці.

4.4. Форми і методи навчання та викладення дисципліни

Основними **формами навчання** є **практичні та групові** заняття, які передбачають оволодіння системою практичних професійних умінь та навичок з навчальної дисципліни та передбачають проведення аналізу соціально-економічного розвитку сільських територій. Така перевірка дає змогу виявити, якою мірою студент усвідомив теоретичні курсу.

Основними **методами навчання** є **пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний**, під час якого студенти одержують знання на лекції, сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки і залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення; **метод проблемного викладу**, під час якого викладач до викладу матеріалу ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, показує спосіб рішення поставленого завдання, а студенти стають свідками й співучасниками наукового пошуку; **дослідницький метод**, який передбачає аналіз матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу студентів; **дискусійні методи**, що передбачають такі елементи дискусії, як суперечки, зіткнення позицій, навмисного загострення протиріч; **словесний метод**, що дозволяє у найкоротший термін передати велику за обсягом інформацію, поставити перед студентами проблеми і вказати шляхи їхнього вирішення, **діагностичний метод** (що передбачає розв'язання вправ, тестів).

4.5. Забезпечення освітнього процесу

Забезпечення освітнього процесу здійснюється із застосуванням Moodle 3.3, в рамках якої для студентів розміщено в мережу лекції, перелік екзаменаційних питань, питання до контрольних робіт, ККР з дисципліни, тести, ситуаційні завдання).

5. Підсумковий контроль

Перелік питань підсумкового контролю (екзамен)

1. Визначення поняття “інвестиції”.
2. Класифікація інвестицій.
3. Інвестиційний ринок.
4. Складові інвестиційного ринку.
5. Інвестиційна діяльність.
6. Інвестиційний клімат держави.
7. Світовий досвід державного стимулювання інвестиційної діяльності.
8. Економічна сутність інновацій.
9. Економічна сутність інноваційних процесів.
10. Типи інновацій.
11. Об’єкти інноваційної діяльності.
12. Вимоги, яким має відповідати інноваційна діяльність.
13. Суб’єкти інноваційної діяльності.
14. Технополіси та технопарки.
15. Методи оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства.
16. Визначення економічного ефекту.
17. Фінансова підтримка інноваційної діяльності.
18. Сутність інвестиційних ризиків.
19. Види інвестиційних ризиків.
20. Способи оцінки ризиків.
21. Якісна оцінка ризику.
22. Кількісна оцінка ризику.
23. Способи запобігання або зменшення ризиків.
24. Методи зниження інвестиційних ризиків.
25. Оптимальна диверсифікація.
26. Стратегія хеджування.
27. Підготовка інвестиційного проекту.

28. Фази інвестиційних проектів.
29. Властивості інноваційно-інвестиційного проекту.
30. Зміст інвестиційного проекту.
31. Етапи підготовки інвестиційного проекту.
32. Критерії прийняття рішень по інвестиційним проектам.
33. Правила прийняття рішень по інвестиційним проектам.
34. Бюджетування грошових потоків інвестиційного проекту.
35. Види бюджетів від операційної діяльності.
36. Критерії грошових потоків інвестиційного проекту.
37. Етапи інвестиційного проекту.
38. Аналіз грошових потоків.
39. Ефективність грошових потоків.
40. Фактори, які впливають на формування грошових потоків.
41. Фінансовий аналіз грошових потоків на прикладі.
42. Фактори, які впливають на формування грошових потоків підприємства.
43. Показники, що визначаються для оцінки фінансового стану підприємства.
44. Оцінка впливу проекту на стан підприємства.
45. Зміст інвестиційного проекту.
46. Розробка бізнес-плану інвестиційного проекту.
47. Система методів і показників обчислення ефективності (привабливості) інвестування.
48. Фінансова оцінка ефективності інвестицій.
49. Бюджетна оцінка ефективності інвестицій.
50. Економічна ефективність інвестиційного проекту.
51. Рентабельність капіталу.
52. Сутність інвестиційного ризику.
53. Види інвестиційних ризиків.
54. Основні елементи ризику.

55. Суб'єкти та об'єкти ризику.
56. Зовнішні та внутрішні фактори ризику.
57. Методи оцінки ризиків.
58. Способи запобігання або зменшення ризиків.
59. Аналіз інвестиційного проекту.
60. Технічний аналіз.
61. Комерційний аналіз (маркетинговий).
62. Інституціональний аналіз.
63. Соціальний (соціально-культурний) аналіз.
64. Бюджетний аналіз.
65. Аналіз навколишнього середовища.
66. Фінансовий та економічний аналіз.
67. Критерії ефективності діяльності замовника.
68. Розгляд та оцінка інвестиційного проекту.
69. Поглиблений аналіз інвестиційного проекту.
70. Розробка інвестиційних проектів землеустрою.
71. Алгоритм розробки проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки.
72. Перелік основних видів документації із землеустрою.
73. Основні вимоги до складу, змісту та оформлення документації з землеустрою.
74. Погодження технічної документації із землеустрою.
75. Бізнес план інноваційного проекту землевпорядного підприємства.
76. Логіка обробки та оформлення бізнес-плану.
77. Характеристика бізнес-плану землевпорядного підприємства.
78. Структура бізнес-плану землевпорядного підприємства.
79. Державне регулювання інвестиційної діяльності.
80. Об'єктивні підстави державного регулювання інвестиційної діяльності.
81. Базовий склад елементів державної інвестиційної політики.

- 82.Цілі інвестиційної політики.
- 83.Завдання інвестиційної політики.
- 84.Складові державного регулювання інвестиційної діяльності.
- 85.Принципи державного регулювання інвестиційних процесів.
- 86.Основні шляхи залучення інвестицій.
- 87.Напрями пріоритетного інвестування для України.
- 88.Інноваційна діяльність в країнах Європейського Союзу.
- 89.Інвестиційна діяльність в країнах Європейського Союзу.
- 90.Інноваційно-інвестиційна підтримка України.

«0» *варіант* *екзаменаційного білету з зазначенням максимальної кількості балів за кожне виконане завдання*

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
(повне найменування вищого навчального закладу)

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»

Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»

Семестр 7

Навчальна дисципліна **Інноваційно-інвестиційна діяльність у землеустрої**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № «0»

1. Аналіз інвестиційного проекту. (10 балів)
2. Суб'єкти інноваційної діяльності. (10 балів)
3. Розробка інвестиційних проектів землеустрою. (10 балів)

Практичне завдання (10 балів)

Сформулюйте і приведіть відомість трансформації земельних угідь за умови, що:

- площа ріллі складає 70 га;
- сіножатей – 15 га;
- пасовищ – 8 га;
- доріг – 1 га.

При цьому частину площі ріллі (2,0 га) та доріг (1,0 га) – трансформувати в рілля. Пасовища площею 8 га та дороги площею 1 га теж трансформувати в рілля.

Затверджено на засіданні
кафедри, циклової комісії _____
Протокол № _____ від „_____” _____ 20____ року

Завідувач кафедри, голова циклової комісії _____
(підпис)
Екзаменатор _____
(підпис)

Л.М. Перович
(прізвище та ініціали)
О.В. Лазарева
(прізвище та ініціали)

Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Презентація	10
2	Вміння розв'язувати типові завдання	22
3	Тестування	5
4	Аналіз запропонованих аналітичних ситуацій	5
6	Індивідуальна робота в аудиторії (відповіді на теоретичні питання)	18
7	Екзамен	40
	Всього	100

Критерії оцінювання завдань для досягнення максимальної кількості балів

Презентація - стислість, лаконічність та завершеність викладу інформації на слайдах, їх максимальна кількість для презентації результатів виконання проблемних ситуацій за однією з тем 1-10 – 12-15 слайдів.

Вміння розв'язувати типові завдання – коли студент вирішує (розв'язує) відповідні задачі. Цей бік завдання виявляється у завданні (в умові задачі) тих чи інших величин і їх значень – відомих і невідомих. Студент на основі статистичного щорічника та відповідних розрахунків має виконати завдання.

Тестування – є засобом контролю та діагностики знань студентів, призначені для самоконтролю та перевірки знань, що передбачає **вибір однієї або кількох правильних відповідей** (тестове завдання цієї форми складається з двох частин: умови, яка описує певну проблему та ставить завдання перед студентами; варіантів відповідей, серед яких, як мінімум, одна є правильною чи найкращою відповіддю, а решта – неправильні відповіді. **Посилання:** (<http://moodle3.chmnu.edu.ua/course/view.php?id=9737#section-0>).

Розв'язання задач - це процес виконання дій, або розумових операцій, спрямованих на досягнення мети, яка задана в рамках проблемної ситуації — завдання, також цей процес є складовою частиною мислення.

Аналіз запропонованих аналітичних ситуацій - проводиться зі студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей з метою формування аналітичних вмінь. Цей підхід втілює в собі наступні ідеї: закріплення теоретичних знань з дисципліни; набуття навичок професійної діяльності; підвищення

пізнавального інтересу до навчальної дисципліни; сприяє розвитку дослідницьких, комунікативних і творчих навичок та критичного мислення.

Індивідуальна робота в аудиторії – передбачає відповіді на питання під час групових занять, вміщує в себе теми доповідей (сторінка 8-14 цієї робочої програми).

Критерії оцінювання завдань для досягнення максимальної кількості балів

7 семестр

Поточний контроль									Проміжний контроль				Підсумковий контроль	Сума	
									Презентація	Вміння розв'язувати типові завдання	Тестування	Аналіз запропонованих аналітичних ситуацій			Розв'язання задач
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	10	22	5	5	5	40	100

6. Рекомендовані джерела інформації

6.1. Основні:

1. Димченко О. В. Конспект лекцій з дисципліни «Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємств міського господарства» (для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форми навчання освітнього рівня магістр спеціальності 051 – Економіка) / О. В. Димченко, О. О. Рудаченко; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 102 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/154806443.pdf>
2. Копитко М. І., Блага Н. В. Управління інноваціями та інвестиціями : навчальний посібник у схемах і таблицях. Вид. 2-ге, допов. і перероб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 296 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4973/1/Копитко-Блага.pdf>

6.2. Додаткові:

1. Мацука В.М. Інвестиційна діяльність: [конспект лекцій для студентів напряму 6.030601 «Менеджмент» усіх форм навчання] / Мацука В.М. – Маріуполь: МДУ, 2017. – 165 с. URL: https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/922/1/investyt_siina_diialnist.pdf
2. Методичні рекомендації для практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність ОП Бізнес-економіка денної та заочної форм навчання. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2023. 19 с. URL:

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/22320/3/investuvanna_mr.pdf

3. Робоча програма «Фінансово-економічна діяльність та інвестиційний аналіз» для студентів, які навчаються за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій». – Рівне: НУВГП, 2018. – 15 с. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/11519/1/06-03-47.pdf>
4. Інвестиційна діяльність підприємства. Конспект лекцій з дисципліни “Інвестиційна діяльність підприємства” для студентів галузі знань 05 “Соціальні та поведінкові науки” спеціальності 051 “Економіка” спеціалізації “Економіка підприємства” всіх форм навчання всіх форм навчання / Укладачі: Мініна О.В., Шадура-Никипорець Н.Т. – Чернігів: ЧН ТУ, 2018.
5. Лазарева О. В. Ведення земельного бізнесу. Практикум для студентів спеціальності 193 Геодезія та землеустрій галузі знань: 19 «Архітектура та будівництво» : методичні рекомендації / О. В. Лазарева. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 68 с. – (Методична серія ; вип. 344).